

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN EN
TELECOMMUNICATIE**

**BESLUIT VAN DE RAAD VAN HET BIPT VAN 28 JANUARI 2009
BETREFFENDE DE CONFORMITEIT VAN HET
KOSTENTOEREKENINGSSYSTEEM VAN BELGACOM VOOR 2007**

Openbare versie

Inhoudsopgave

1 Doel	3
2 Retroacta	3
3 Juridische basis	4
4 Vertrouwelijkheid	4
5 Vaststellingen door het BIPT	4
6 Besluit.....	6
7 Beroepsmogelijkheden	6
Bijlage: conclusies van de bedrijfsrevisor	7
Vertaling	10

1 DOEL

Dit besluit heeft tot doel een overeenstemmingsverklaring te publiceren voor het kostentoerekeningsstelsel van Belgacom, overeenkomstig de artikelen 62, § 4, en 64, § 2, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

2 RETROACTA

Door een besluit van de Raad van het BIPT is Belgacom verplicht om een kostentoerekeningsstelsel in te stellen in verband met de volgende markten:

Relevante markten ¹		Besluiten van het BIPT
1	Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor particuliere gebruikers	Besluit van 19 juni 2006
2	Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor niet-particuliere gebruikers	Besluit van 19 juni 2006
3	Nationale telefoondiensten voor particuliere gebruikers	Besluit van 11 augustus 2006
5	Nationale telefoondiensten voor niet-particuliere gebruikers	Besluit van 11 augustus 2006
7	Minimumpakket van huurlijnen	Besluit van 17 januari 2007
8	Diensten voor gespreksopbouw	Besluit van 11 augustus 2006
9	Diensten voor gespreksafgifte	Besluit van 11 augustus 2006
10	Doorgiftdiensten	Besluit van 11 augustus 2006
11	Ontbundelde toegang op wholesale-niveau	Besluit van 10 januari 2008
12	Wholesale-breedbandtoegang	Besluit van 10 januari 2008
13	Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesale-niveau.	Besluit van 17 januari 2007

Op 5 mei 2008 heeft Belgacom aan het BIPT het bestek overgezonden waarin de opdracht werd gedefinieerd van de bedrijfsrevisor die belast was met de audit van het kostentoerekeningsstelsel voor het jaar 2007.

Op 30 september 2008 heeft Belgacom aan het Instituut de functionele documentatie overgezonden in verband met de omtrek van de kosten, het Activity Based Costing-model 2007 en het netwerk- en IT-model 2007.

Op 24 oktober 2008 heeft het Instituut aan Belgacom een schrijven gericht waarin een aantal bijkomende inlichtingen werden gevraagd. Dit verzoek om inlichtingen had betrekking op de meer volledige beschrijving van sommige departementen en afdelingen, op de financiële levensduur van de activa, op de klassen van activa die worden geherwaardeerd, alsook op de parameters die voor de herwaardering worden gebruikt.

Op 31 oktober 2008 heeft Belgacom aan het Instituut de beschrijving meegedeeld van het kostentoerekeningsstelsel 2007 die bestemd was om openbaar te worden gemaakt.

Op 13 november 2008 heeft Belgacom aan het Instituut de conclusies van de bedrijfsrevisor meegedeeld, alsook het integrale verslag over de auditwerkzaamheden.

Op 18 november 2008 heeft Belgacom aan het Instituut de inlichtingen meegedeeld die op 24 oktober 2008 waren opgevraagd.

Op 19 december 2008 werd een ontwerpbesluit voor raadpleging overgezonden aan Belgacom.

Op 9 januari 2009 heeft Belgacom zijn opmerkingen op het ontwerpbesluit meegedeeld.

¹ Genummerd in overeenstemming met de Aanbeveling van de Commissie van 11 februari 2003 betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronischecommunicatiesector die overeenkomstig Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten aan regelgeving ex ante kunnen worden onderworpen.

3 JURIDISCHE BASIS

Artikel 62, § 3, schrijft voor dat wanneer de invoering van een kostentoerekeningssysteem verplicht wordt gesteld, het Instituut een beschrijving van dit systeem publiceert met daarin ten minste de hoofdcategorieën waarin de kosten worden ingedeeld en de voor de toerekening van de kosten toegepaste regels.

Artikel 62, § 4, bepaalt dat wanneer het door het Instituut toegepaste kostentoerekeningssysteem dit noodzakelijk maakt, een door de operator aangeduide erkende bedrijfsrevisor op kosten van de operator toeziet op de inachtneming van het kostentoerekeningssysteem. Op basis van de conclusies van het verslag van de bedrijfsrevisor, moet het Instituut ieder jaar een verklaring betreffende de inachtneming van het systeem publiceren.

Artikel 64, § 2, bepaalt dat een door de operator aangeduide erkende bedrijfsrevisor op kosten van die operator de inachtneming van de kostentoerekeningssystemen verifieert wanneer het Instituut de eindgebruikerstarieven wil controleren (overeenkomstig artikel 64, § 1) en dat het Instituut de noodzakelijke en geëigende kostentoerekeningssystemen bepaalt die de geïndiceerde operator toepast. Het Instituut moet ieder jaar een verklaring betreffende de inachtneming van deze systemen publiceren.

Het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007² heeft de voorwaarden bepaald waaraan Belgacom moet voldoen bij de toepassing van zijn kostentoerekeningssysteem. Die voorwaarden hebben betrekking op de algemene principes, de kwaliteit van de informatie, de toerekenings- en evaluatieregels, de documentatie, de beschrijving en de controle van het kostentoerekeningssysteem, alsook op de na te leven termijnen.

4 VERTROUWELIJKHEID

Overeenkomstig artikel 19 van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector (hierna "de wet van 17 januari 2003"), heeft Belgacom de gelegenheid gekregen om vooraf te worden gehoord in verband met dit besluit. Belgacom heeft het BIPT laten weten dat het geen inhoudelijke bezwaren had tegen de tekst van het ontwerpbesluit dat eraan was voorgelegd. Belgacom en de bedrijfsrevisor Deloitte hebben daarentegen voorbehoud gemaakt bij enerzijds een deel van de formuleringen die het BIPT gebruikte en de overeenstemming daarvan met de revisienormen die in België van toepassing zijn en anderzijds bij de naleving van de vertrouwelijkheidsclausule die in het verslag over de auditwerkzaamheden opgenomen is.

Volgens artikel 23, § 3, van de wet van 17 januari 2003, moet het Instituut zorg dragen voor het bewaren van de vertrouwelijkheid van de gegevens die door bedrijven worden verstrekt en die door het bedrijf als vertrouwelijke ondernemings- en fabricagegegevens worden beschouwd in de zin van artikel 6, § 1, 7° van de wet van 11 april 1994. Hoewel het vragen heeft bij de werkelijk vertrouwelijke aard van de betreffende inlichtingen, is het BIPT gebonden aan de rechtspraak van het hof van beroep van Brussel, dat geoordeeld heeft: "*Het is verboden informatie te verspreiden die van nature geheim is en die als zodanig werd aangewezen op het moment dat die werd meegedeeld. Dat verbod geldt zonder dat de partij die de informatie verstrekt haar verzoek om een vertrouwelijke behandeling motiveert*" (vrije vertaling)³. Het Instituut heeft dus de betreffende passages vervangen door de vermelding [vertrouwelijk]. Deze passages stellen geenszins de conclusies van het BIPT ter discussie.

5 VASTSTELLINGEN DOOR HET BIPT

Het BIPT heeft nagekeken of de opdracht die Belgacom aan de bedrijfsrevisor heeft toevertrouwd, voldeed aan de voorschriften van deel 8.2 van het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007, namelijk: de relevantie verifiëren van de omtrek van de kosten en inkomsten, de inachtneming van de

² Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 met betrekking tot de uitvoering van de verplichting voor Belgacom om een kostentoerekeningssysteem in te stellen.

³ Brussel, 15 juni 2006, 2004/AR/2657, blz. 22.

basisvereisten verifiëren, de toepassing van de toewijzings- en evaluatieregels verifiëren en een verslag overleggen aan het BIPT over de uitvoering van zijn opdracht.

Het BIPT heeft vastgesteld dat Belgacom de uitvoering van de audit heeft toevertrouwd aan Deloitte Bedrijfsrevisoren / Reviseurs d'entreprises, geregistreerd bij het Instituut van de bedrijfsrevisoren onder nummer B00025.

Het BIPT heeft vastgesteld dat de inhoud van de functionele documentatie en van de openbare beschrijving van het kostentoerekeningssysteem voldeed aan de voorschriften van de delen 6.3 (Toepasselijke regels en voor te bereiden documentatie) en 7 (Beschrijving van het kostentoerekeningssysteem) van het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007.

Overeenkomstig het besluit van 22 augustus 2007 (deel 8.2.3) moet de bedrijfsrevisor nagaan of de toegepaste toewijzings- en herwaarderingsregels wel beantwoorden aan de documentatie die door Belgacom is voorbereid en aan de beschrijving van het kostentoerekeningssysteem. De bedrijfsrevisor heeft geconcludeerd dat [vertrouwelijk].

Het BIPT merkt op dat een aantal risico's in verband met de van kracht zijnde toewijzingsregels door de bedrijfsrevisor zijn geïdentificeerd, zonder dat het om concrete risico's gaat. De geïdentificeerde risico's hebben betrekking op [vertrouwelijk].

Op grond van het standpunt van de bedrijfsrevisor concludeert het BIPT dat de modellen voor de toerekening van de kosten in huidige kosten met betrekking tot het jaar 2007, in al hun significante aspecten, een trouw beeld geven van de operationele en technische logica van de verschillende bedrijfsactiviteiten en productcategorieën.

Het Instituut merkt op dat de geïdentificeerde risico's en geformuleerde opmerkingen niet worden vermeld in de brief waarin de conclusies van de bedrijfsrevisor staan⁴. Om de transparantie van de resultaten van de audit te verhogen, heeft het Instituut de wens geuit dat voor de komende jaren, de voornaamste opmerkingen die in het verslag over de auditwerkzaamheden worden gemaakt (ook al stellen zij de conclusies van de bedrijfsrevisor niet ter discussie) zouden worden overgenomen in de conclusies van de bedrijfsrevisor en op die manier ter kennis worden gebracht van de belanghebbende personen. De opmerkingen op het ontwerpbesluit laten verstaan dat het niet zou stroken met de vigerende auditnormen en de aanbevelingen van het Instituut van de bedrijfsrevisoren om niet-concrete risico's te vermelden in het standpunt van een revisor. In zijn latere besluiten zal het Instituut dus zelf een samenvatting blijven maken van de voornaamste opmerkingen die in het verslag over de auditwerkzaamheden zijn gemaakt. In voorkomend geval zal die samenvatting vertrouwelijk worden behandeld.

⁴ Wat wel het geval is in het "attestation de conformité du système de comptabilisation des coûts et des comptes séparés 2006, établis par France Télécom dans le cadre de ses obligations réglementaires", een attest dat is opgesteld door le cabinet Mazars & Guérard en als een bijlage gepubliceerd is bij besluit nr. 2008-0003 van de ARCEP op 8 januari 2008.

6 BESLUIT

Na behoorlijke overweging van de standpunten van de betrokken partijen, zoals die zijn uitgedrukt in hun briefwisseling of tijdens vergaderingen enerzijds, en anderzijds van de algemene doelstellingen van het regelgevingskader inzake bevordering van de concurrentie, economische efficiëntie en verdediging van de belangen van de consumenten, neemt het Instituut het volgende besluit:

1. Het kostentoerekeningssysteem 2007 van Belgacom beantwoordt aan de voorschriften van het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007.
2. De conclusies van de bedrijfsrevisor die de audit van het kostentoerekeningssysteem van Belgacom voor het jaar 2007 heeft uitgevoerd, worden gepubliceerd als een bijlage bij dit besluit.
3. De beschrijving van het kostentoerekeningssysteem van Belgacom voor het jaar 2007 wordt gepubliceerd op de website van het Instituut.

7 BEROEPSMOGELIJKHEDEN

Overeenkomstig de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 heeft de bestemming van dit besluit de mogelijkheid om tegen dit besluit beroep aan te tekenen bij het hof van beroep te Brussel, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel binnen zestig dagen na de kennisgeving ervan. Het hoger beroep wordt ingesteld: 1° bij akte van een gerechtsdeurwaarder die aan de tegenpartij wordt betekend; 2° bij een verzoekschrift dat, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, ingediend wordt op de griffie van het gerecht in hoger beroep; 3° bij ter post aangetekende brief die aan de griffie wordt gezonden; 4° bij conclusie, ten aanzien van iedere partij die bij het geding aanwezig of vertegenwoordigd is. Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid de vermeldingen van artikel 1057 van het gerechtelijk wetboek.

M. Van Bellinghen
Lid van de Raad

G. Deneff
Lid van de Raad

C. Rutten
Lid van de Raad

E. Van Heesvelde
Voorzitter van de Raad

BIJLAGE: CONCLUSIES VAN DE BEDRIJFSREVISOR

A l'attention de
Monsieur Steven Tas,
Vice President Group Regulatory
Bid de Roi Albert II, 27,
1030 Bruxelles

Monsieur,

Conformément à la législation en vigueur et en accord avec l'appel d'offre émis par Belgacom en date du 16 juin 2008, nous avons examiné les modèles de comptabilisation des coûts en coûts courants relatifs à l'année comptable clôturée le 31 décembre 2007.

L'établissement des modèles de comptabilisation des coûts relève de la responsabilité du département Regulatory de Belgacom. Cette responsabilité comprend entre autres: la conception et l'exécution des modèles de comptabilisation des coûts ne comportant pas d'anomalies significatives, que celles-ci résultent d'erreurs du choix et de l'application des règles d'évaluation appropriées ainsi que du choix et de l'application des clés d'allocation appropriées.

Notre responsabilité est d'exprimer une opinion sur les modèles de comptabilisation des coûts sur base de notre contrôle. Le contrôle des modèles de comptabilisation des coûts, préparés par Belgacom S.A. de droit public¹, a été réalisé conformément aux dispositions légales et selon les normes de révision applicables en Belgique, telles qu'édictées par l'Institut des Reviseurs d'Entreprises. Ces normes professionnelles requièrent que l'audit soit organisé et exécuté de manière à obtenir une assurance raisonnable que les modèles de comptabilisation des coûts ne comportent pas d'inexactitudes, compte tenu des dispositions légales et réglementaires y afférentes en Belgique.

Nos travaux ont été effectués en tenant compte du niveau de matérialité qui s'impose. Par l'émission de notre opinion, nous déclinons toute responsabilité quant à l'utilisation de ce rapport dans un autre contexte, et envers toute personne à qui ce rapport pourrait être montré ou remis, à l'exception du cas dans lequel nous aurions explicitement donné notre accord par écrit.

Les responsables de la société ont répondu avec clarté à nos demandes d'explications et d'informations. Nous avons examiné par sondages la justification des montants figurant dans les modèles de comptabilisation des coûts. Nous avons évalué le bien-fondé des règles d'allocation des coûts pour le modèle des coûts commerciaux et de gestion, pour le modèle des coûts OPEX informatiques et de réseaux ainsi que pour le modèle des coûts réseaux. Pour ce dernier, nous avons également évalué le bien-fondé des règles de réévaluation.

Notre opinion est émise sur base des dispositions légales et réglementaires, notamment à :

- La loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques
- La décision du Conseil de l'IBPT du 22 août 2007 concernant la mise en œuvre de l'obligation pour Belgacom de mettre en place un système de comptabilisation des coûts
- Les dernières décisions tarifaires relatives aux offres de référence (BRIO, BRUO, BROTSOLL, WACC)
- La législation Européenne :
 - La directive 2002/19/CE du Parlement Européen et du Conseil du 7 mars 2002 relative à l'accès aux réseaux de communications électroniques et aux ressources associées, ainsi qu'à leur interconnexion (directive « accès »)

¹ Belgacom, S.A. de droit public; Bld de Roi Albert II, 27, 1030 Bruxelles, n° tva BE 0202.239.951

- La recommandation du 19 septembre 2005 de la Commission Européenne concernant la séparation comptable et les systèmes de comptabilisation des coûts au titre du cadre réglementaire pour les communications électroniques

Nous estimons que les travaux susvisés fournissent une base raisonnable à l'expression de notre opinion.

Nous avons porté à l'attention de Belgacom un certain nombre de risques liés aux règles d'allocation en vigueur qui sont détaillées dans le rapport d'audit 'Audit of Cost Allocation models as per 31.12.2007' du 7 novembre 2008. Ceux-ci ne sont pas matériels.

En conclusion, nous sommes d'avis que, compte tenu des dispositions légales et réglementaires qui les régissent, et des remarques formulées susvisées, les modèles de comptabilisation des coûts en coûts courants relatifs à l'année comptable 2007 respectent les règles de présentation et donnent, sous tous leurs aspects significatifs, une image fidèle de la logique opérationnelle et technique des différentes branches d'activités et catégories de produits.

Diegem, le 7 novembre 2008

Le Reviseur d'Entreprises

DELOITTE Reviseurs d'Entreprises
SC s.f.d. SCRL
Représentée par Joël Brehmen

VERTALING

Deloitte

Bedrijfsrevisoren
Berkenlaan 8b
B-1831 Diegem
Belgium

Tel.: +32 2 800 20 00
Fax: +32 2 800 20 01
<http://www.deloitte.be>

Ter attentie van
de heer Steven Tas,
Vice President Group Regulatory
Koning Albert II-laan 27
1030 Brussel

Geachte heer,

Overeenkomstig de van kracht zijnde wetgeving en in overeenstemming met de offerteaanvraag vanwege Belgacom op 16 juni 2008 hebben wij de modellen voor de toerekening van de kosten in huidige kosten met betrekking tot het boekjaar dat afgesloten is op 31 december 2007 onderzocht.

Het opstellen van de kostentoerekeningsmodellen valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Regulatory van Belgacom. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerp en de uitvoering van de kostentoerekeningsmodellen die geen significante anomalieën vertonen, ongeacht of ze voortvloeien uit fouten in verband met de keuze en toepassing van de gepaste evaluatieregels alsook in verband met de keuze en toepassing van de gepaste verdeelsleutels.

Onze verantwoordelijkheid bestaat erin een standpunt over de kostentoerekeningsmodellen uit te drukken op basis van onze controle. De controle van de kostentoerekeningsmodellen die voorbereid zijn door Belgacom N.V. van publiek recht⁵ is verricht overeenkomstig de wettelijke bepalingen en volgens de revisienormen die in België van toepassing zijn, zoals ze zijn uitgevaardigd door het Instituut van de bedrijfsrevisoren. Deze beroepsnormen eisen dat de audit zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke zekerheid wordt verkregen dat de kostentoerekeningsmodellen geen onjuistheden bevatten, rekening houdende met de desbetreffende wettelijke en reglementaire bepalingen in België.

Onze werkzaamheden zijn verricht rekening houdende met het nodige niveau van relevantie. Door ons standpunt te geven, wijzen wij alle verantwoordelijkheid af in verband met het gebruik van dit verslag in een andere context en tegenover elke persoon aan wie dit verslag zou kunnen worden getoond of overhandigd, met uitzondering van het geval waarin wij uitdrukkelijk schriftelijk onze instemming zouden hebben gegeven.

De leiding van de onderneming heeft duidelijk geantwoord op onze verzoeken om uitleg en informatie. Via steekproeven hebben wij de rechtvaardiging van de bedragen die in de kostentoerekeningsmodellen vermeld zijn, onderzocht. Wij hebben de gegrondheid geëvalueerd van de regels voor de toewijzing van de kosten voor het model van de commerciële kosten en beheerskosten, voor het model van de OPEX-kosten inzake informatica en netwerken, alsook voor het model van de netwerkkosten. Voor dit laatste hebben wij tevens de gegrondheid van de herwaarderingsregels geëvalueerd.

Ons standpunt wordt uitgebracht op basis van de wettelijke en reglementaire bepalingen, met name in:

- de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
- het besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 met betrekking tot de uitvoering van de verplichting voor Belgacom om een kostentoerekeningssysteem in te stellen
- de laatste tarifaire besluiten met betrekking tot de referentieaanbiedingen (BRIO, BRUO, BROTSoLL, WACC)
- * de Europese wetgeving:
 - Richtlijn 2002/19/EG van het EP en de Raad inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn);

⁵ Belgacom, N.V. van publiek recht, Koning Albert II-laan 27, 1030 Brussel, btw-nr. BE 0202.239.951.

- de aanbeveling van de Commissie van 19 september 2005 inzake scheiding van boekhoudingen en kostenberekeningssystemen onder het regelgevingskader voor elektronische communicatie.

Wij zijn van oordeel dat de voormelde werkzaamheden een redelijke basis vormen om ons standpunt uit te drukken.

Wij hebben de aandacht van Belgacom gevestigd op een aantal risico's in verband met de van kracht zijnde toewijzingsregels die worden gedetailleerd in het auditverslag "Audit of Cost Allocation models as per 31.12.2007" van 7 november 2008. Deze zijn niet concreet.

Tot besluit zijn wij van mening dat rekening houdende met de ter zake geldende wettelijke en reglementaire bepalingen, en met de hierboven vermelde geformuleerde opmerkingen, de modellen voor de toerekening van de kosten in huidige kosten met betrekking tot het boekjaar 2007 voldoen aan de presentatieregels en in al hun significante aspecten, een trouw beeld geven van de operationele en technische logica van de verschillende bedrijfsactiviteiten en productcategorieën.

Diegem, 7 november 2008

De bedrijfsrevisor,

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
Vertegenwoordigd door Joël Brehmen